

Iluarsiissut

(Saqqummiussamut 22. Juli 2013-mik ullulerneqarsimasumut taartaasoq)

(Kalaallisoortani oqaatsinik iluarsiissutit)

Nunat Avannarliit isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata akuerserusunneranik Namminersorlutik Oqartussat nalunaaruteqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

(Ilaqutariinnermut, Inatsisinillu Atuutitsinnermut Naalakkersuisoq)

Saqqummiussaq

(Ilaqutariinnermut, Inatsisinillu Atuutitsinnermut Naalakkersuisoq)

Siullermeenera

Nunat Avannarliit isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata akuerserusunneranik Namminersorlutik Oqartussat nalunaaruteqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Naalakkersuisut sinnerlugit maanna saqqummiutissavara.

Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaat, 18. august 2003-meersumut Kalaallit Nunaat siusinnerusukkut akuersissuteqareerpoq, isumaqatigiissut taanna isumaqatigiissutip nutaap atuutilerneratigut atorunnaassaaq. Naalagaaffeqatigiinnerup iluani pissutsit isumaqatigiissutikkut malittarisartitaannginnerat ilanngullugu oqaatigineqassaaq, tamatumani najugaqarfigisami inatsiseqarnermut ilaatitsisoqartarmat.

Isumaqatigiissut nutaaq isumaginninnikkut isumannaallisaanermik aqqissuussinerit ataqatigiissaarneqarnissaat pillugu europami peqqussutip nutaap, nunanit EØS-imut ilaasortaasunit akuersissutigineqartup malitsigaa.

Isumaqatigiissummut atuuttumut naleqqiullugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaat nutaaq pingaaruteqartunik imarisamigut allannguuteqanngilaq. Ilusiligaanermigulli nutaaliornertaqarpoq, ilaatigut Kalaallit Nunaat Savalimmiullu aallaqqaasiummi ilaatinneqarmata, aammalu isumaqatigiissummut atsioqataasussaallutik.

Isumaqatigiissutip nunani avannarlerni assigiissaartumik atorneqarnissaata qulakkeernissaanut aalajangersakkat pisariaqartinneqartut eqqarsaatigalugit, oqartussaasut piginnaatitaasut isumaqatigiissummut atatillugu allaffissornikkut isumaqatigiissuteqarput.

Isumaqatigiissut nunani avannarlerni innuttaasunut atuuppoq, aalajangersakkallu arlaqaqisut napparsimanermi, innarluuteqalernermi, utoqqalineri, toqusoqarnerani, suliffissaaleqineri ullormusianik, ilaqutariinnut ikiorsiissutinik piginnaanngorsaqqinnermillu ikiorsiissutinik pinissamik pisinnaatitaaffeqarnermut tunngasunik imaqarluni.

Innarluuteqalernermi, utoqqalineri toqusoqarneranilu ikiorsiissutinut ilaapput, nunani avannarlerni najugaqaraanni, siusinnerusukkullu piffissami aalajangersimasumi Kalaallit Nunaanni najugaqarsimalluni sulisimalluniluunniit, siusinaartumik soraarnerussutisiaqalernissamut utoqqalinersiuteqalernissamulluunniit pininnaatitaaffiit.

Soraarnerussutisiat utoqqalinersiutillu Kalaallit Nunaanni malittarisassat naapertorlugit naatsorsorneqassapput, qanoq sivisutigisumik Kalaallit Nunaanni najugaqarsimaneq sulisimanerluunniit aallaavigalugit brøkinngorlugit naatsorsorneqassallutik. Massakut nunani avannarlerni innuttaasut katillutik 201-it soraarnerussutisianik Kalaallit Nunaannit pisartagaqarput, taakkunannga 184-i utoqqalinersiuteqarlutik, 17-illu siusinaartumik soraarnerussutisiaqarlutik. Pisartagallit amerliartuaarput.

Napparsimanermi ikiorsiissutit pisuni aalajangersimasuni angerlamut angalanermut aningaasartuutitut tunngasuupput.

Suliffissaaleqinermi ullormusiat pillugit aalajangersagaq, piffissat atorneqarsimasut pillugit piumasaqaatit pisuni aalajangersimasuni avaqunneqarsinnaanerannut tunngasuvoq.

Ilaqutariinnut ikiorsiissutit aningaasat ilassutit aamma aningaasat assigiinngissutit naatsorsornerannut tunngasuupput. Assersuutigalugu Islandimi innuttaassuseqartoq, Kalaallit Nunaanni sulisoq, ilaqtutani Islandimi najugaqartut ilaqutariinnut ikiorsiissutinik pisartagaqarnissamat pisinnaatitaaffeqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaanni ikiorsiissutit Islandimi ikiorsiissutinik annertunerussappata, Kalaallit Nunaanni ikiorsiissutit Islandimilu ikiorsiissutit assigiinngissutaasa annertoqataannik pisinnaatitaaffeqarnermut killeqartinneqarput. Pissusiviusutigulli nunani avannarlerni isumaqatigiissut naapertorlugu nunani avannarlerni allamik innuttaassuseqartunut ilaqutariinnut ikiorsiissutinik qaqutiguinnaq tunniussisoqartarpoq.

Piginnaanngorsaqqinneq pillugu aalajangersagaq taamaallaat Nunani Avannarlerni nunat killeqarfii akimorlugit piginnaanngorsaqqissinnaaneranut periarfissanik imaqqarpoq.

Oqaatigineqassaaq Kalaallit Nunaat EU-mut EØS-imulluunniit ilaasortaannngimmat, taamaallaat nunani avannarlerni isumaqatigiissut manna inunnut nunani avannarlerni nunat akornanni nuuttunut pisinnaatitaaffeqartitsimmat.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartunut oqaluuserisassannngortippara.